
NFT

Esitatud teave ei ole käsitletav õigusnõuandena ega -selgitusena. Soovitame seotud osapooltel oma tegevust eelnevalt hinnata ja õiguslikult kvalifitseerida, kasutades vajadusel kutselist õigusnõuandjat. Uuenduslike lahendite tarbijatel soovitame hinnata riske oma rahaliste vahendite kasutamisel.

Samuti soovitame tutvuda Euroopa Liidu krüptovaraturge käsitlev määruse (MiCA) eelnõu ja sellega seotud ettepanekutega.

NFT (*non-fungible token*) ehk mitteasendatav vara on üks virtuaalvääringute liik, mis esindab (praegusel ajal üldiselt digitaalset) vara. Kõik NFT andmed salvestatakse plokiahelasse nutilepingute kaudu. NFT kujutab endast andmeplokki, mis viitab NFT aluseks oleva digitaalse vara asukohale ning omandiõigusele või reaalselt eksisteeriva objekti puhul omandile. See tähendab, et NFT puhul pole tegu vara endaga. Kuna iga originaalse objekti omandile viitav NFT on ainulaadne ning mängurite, kollektsionääride ja investorite nõudlus nende järele on aeg-ajalt suur, on mõne NFT hind väga kõrge. Ainulaadsuse tõttu ei toimu NFT-dega traditsioonilist kauplemist, kus viiakse kokku kindel ostu- ja müügihind, vaid üldiselt vahetavad need omanikku enampakkumiste või kahe osapoole kokku lepitud tehingute järgselt, mis omakorda teeb NFT-dest vähelikviidse vara.

NFT-d võivad olla mistahes unikaalsed digitaalsed andmeüksused alates kollektsioneeritavatest spordikaartidest kuni virtuaalse kinnisvara või digitaalse moeloominguni. Lisaks digitaalsele kunstile, plokiahelapõhistele mängudele ja kollektsiooniobjektidele saaks NFT-sid potentsiaalselt rakendada muudiski valdkondades, näiteks tarneahelate juhtimisel, intellektuaalomandi ja patentide, meditsiiniliste andmete ning isikutuvastuse vallas. Tulevikus nähakse NFT-del laialdast kasutust ka füüsilise vara, nagu näiteks kinnisvara või sõiduk, omandiõiguse esindamisel.

Milline on NFT-dega kauplemise õiguslik määratlus?

NFT kui mittefinantsvara võõrandamistehingutele kohaldub valdavalt võlaõigusseadus (VÕS). Seejuures ei ole välistatud, et kohaldatav on ka virtuaalvääringute regulatsioon, eeskätt juhul, kui NFT-ga seotud tehinguid tehakse krüptovaluutas. Lisaks on NFT-ga seotud virtuaalvääringute rahakotiteenus ja sellele kohalduv regulatsioon. NFT-dega tehingute tegemisel tuleb seetõttu analüüsida ka võimalikku [virtuaalvääringu teenuse pakkuja tegevusloa](#) vajadust ning konsulteerida sel teemal Rahapesu Andmebürooga.

Teatud juhtudel võib NFT kvalifitseeruda väärtpaberina, mille tulemusel rakendub neile väärtpaberituru seadus (VPTS). Üks näide kaasusest, kus tuleb analüüsida NFT võimalikku määratlemist väärtpaberiks, on see, kui NFT soetamine annab investorile lisaks alusvara omandiõigusele muid õigusi, näiteks tuluootuse mõnes NFT väljastajaga seotud ettevõttes. Samuti on hakanud levima n-ö fraktsionaliseeritud NFT-d (*fractionalised* NFT, F-NFT), mis ei kujuta endast ainulaadset ja asendamatu NFT-d, vaid tükikesi selle omandist. Kuna sel juhul on tegu standardiseeritud ehk samasuguste äravahetatavate instrumentidega, mis annavad õiguse millegi

omandile, võivad ka F-NFT-d langeda VPTS-i tähenduses väärtpaberi mõiste alla.

Mida pidada silmas NFT-dega kaubeldes?

Pettused – NFT on viide alusvarale, mitte vara ise. Seega kuigi NFT enda võltsimine on võimatu, on igale kunstiteosele või dokumendile kõigil, kes sellele ligipääsu omavad, võimalik luua oma NFT. Seetõttu müüvad petturid tihti näiteks tuntud NFT kunstiteoste koopiaid, väites, et tegu on originaalidega. Kuna see ei ole aga autori enda loodud NFT tema teosele, ei kaasne selle ostjale omandiõigust. Sel põhjusel tuleb NFT-d soetades alati veenduda, kas see soetatakse originaalile, kui just pole juba algselt soovitud soetada koopiat.

NFT-de puhul esineb tihti ka hinna kunstliku ülesviimise skeeme, kus selle looja ostab ja müüb seda aina kõrgema summa eest mitme endale kuuluva kasutaja vahel, et näidata selle väärtust reaalsest kõrgemana. Selle skeemi ohvriks langemise risk on suurem just uute NFT-dega kauplejate puhul, kes ei pruugi sellele viitavatest ohumärkidest aru saada.

Küberriskid – kuigi NFT-dega tehtavad tehingud on kirjendatud plokiahelas ja muutmatud, eksisteerivad ka nende puhul nii plokiahelatel põhinevatele tehnoloogiatele kui ka virtuaalmaailmale üldiselt omased riskid. Näiteks on ründajatel võimalik NFT-sid varastada, kasutades ära vigu nende aluseks olevates „tarkades lepingutes“. Samuti on võimalik, et häkker pääseb ligi virtuaalsele rahakotile, milles isik NFT-sid hoiustab, ja varastab need. Plokiahela anonüümsuse ja tagasipööramatuse tõttu on neid aga sisuliselt võimatu tagasi saada või ründajat vastutusele võtta.

Kuna NFT ei ole digitaalne või füüsiline objekt, vaid kõigest viide objektile, tuleb mõista, et kuigi NFT ise ei ole muudetav, võib seda olla selle alusvara. NFT aluseks oleva digitaalse vara asukohti haldavad enamasti tsentraliseeritud juhtimisega kolmandad osapooled. Näiteks kui NFT alusvara hoitakse mõnel ebausaldusväärsel veebisaidil ning NFT ise on vaid sellele viiv veebiaadress, eksisteerib risk, et veebisaidi haldaja eemaldab sealt alusvara või muudab seda; lehte rünnatakse ja alusvara muundatakse või lõpetab sait sootuks tegevuse. Seega tuleb veenduda enne NFT soetamist ka selle aluseks oleva vara lokatsiooni turvalisuses.

Väärtuse volatiilsus – tuleb mõista, et sarnaselt kunstiga on enamiku NFT-de väärtus (millel pole reaalselt eksisteerivat alusvara, nagu kinnisvara või ürituse pilet) täielikult subjektiivne. Seetõttu on nende turg väga volatiilne ning nende hind sõltub suurel määral turuosaliste meelestatusest. 2021. aasta n-ö NFT-buumi ajal tõusid seega ka selliste tokenite hinnad, mis praeguseks enam suurt väärtust ei oma.

Vähelikviidne vara – erinevalt valuutadest ja aktsiatest ning sarnaselt kunstiteostega on iga NFT ainulaadne. Seetõttu tuleb müügisoovi korral leida sellele kindel ostja, kelle nõudmistele see vastab. Sellest tulenevalt on selle vara likviidsus küllaltki madal ning vara realiseerimine võib võtta aega, mistõttu tuleb enne NFT-sse investeerimist põhjalikult kaaluda, kui suurt likviidsusriski võtta soovitakse.

NFT on omandiõigus – autoriõiguse seaduse § 16 lg 1 järgi kuulub teose autorile või tema pärijale selle autoriõigus sõltumata sellest, kellel on sellele omandiõigus. Seega tohib NFT-na müüdud kunstiteose autor näiteks teha sellest oma äranägemise järgi koopiaid ja tuletatud teoseid. Samuti jääb teose autorile õigus saada autoritasu teose igakordse müügi korral.

Viimati muudetud 15.09.2022 [Teavita mind, kui sisu muutub](#)